

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นตอนๆ และเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สภาพทั่วไปของระบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโนนผาสุก
2. ปัญหา สาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานวิชาการ
3. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ

สภาพทั่วไปของระบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโนนผาสุก

โรงเรียนบ้านโนนผาสุกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก เปิดสอน 2 ระดับ ประกอบด้วย ระดับก่อนประถมศึกษา คือชั้นอนุบาลปีที่ 1 ชั้นอนุบาล 2 และระดับประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 ในการบริหารงานวิชาการยึดตามขอบข่ายหลักการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการสอน และด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโนนผาสุก ได้กำหนดไว้ในแผนงานวิชาการโรงเรียน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา แต่งตั้งครูทุกคนเป็นกรรมการบริหารหลักสูตร กำหนดให้ครูทำหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดย ครู 1 คน รับผิดชอบ 2 กลุ่มสาระ ตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

1.2 การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการการเรียนการสอน ครูเป็นผู้วางแผนและดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดให้ครูต้องจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระในชั้นที่สอน

1.3 การบริหารจัดการการใช้หลักสูตร ผู้บริหารทำหน้าที่บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยแต่งตั้งครูทุกคนเป็นกรรมการบริหารหลักสูตร จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร และงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและรับผิดชอบเป็นครูประจำกลุ่มสาระ ครู 1 คน รับผิดชอบ 2 กลุ่มสาระ

1.4 การนิเทศการใช้หลักสูตร แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารและครูจัดทำแผนนิเทศและผู้บริหารทำหน้าที่ในการนิเทศการใช้หลักสูตร

1.5 การติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร ผู้บริหารติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จากเอกสารประกอบหลักสูตร แผนนิเทศการใช้หลักสูตร แผนการสอน การจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

1.6 การปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร โรงเรียนยังไม่ได้ดำเนินการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในชั้นเรียน ครูประจำชั้นดำเนินการจัดบรรยากาศและเตรียมความพร้อมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยดำเนินการปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดทำบันทึกและรายงานการปฏิบัติให้ผู้บริหารทราบเป็นระยะๆ

2.2 การจัดทำแผนการสอนรายกลุ่มสาระกำหนดให้ครูทุกคนต้องจัดทำแผนการสอนอย่างน้อยคนละ 1 กลุ่มสาระและเสนอให้ผู้บริหารรับทราบก่อนนำไปใช้จัดการสอนเดือนละ 1 ครั้ง โดยเน้นให้เป็นแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 การใช้แผนการสอนของครู โรงเรียนกำหนดให้ครูต้องจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอนโดยต้องเสนอแผนการสอนให้ผู้บริหารรับทราบ เพื่อขออนุมัติใช้จัดการเรียนการสอนและนำข้อเสนอแนะจากผู้บริหารไปปรับปรุงแล้วจึงนำไปใช้จัดการเรียนการสอน

2.4 การปรับปรุงแผนการสอน ครูบันทึกผลหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาแผนการสอน ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งต้องรายงานผลเสนอให้ผู้บริหารรับทราบทุกครั้ง

2.5 การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนกำหนดให้ครูทุกคนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการสาระการเรียนรู้ให้ครอบคลุมหลักสูตรสถานศึกษา ใช้รูปแบบที่หลากหลายตามความรู้ความสามารถและความถนัดของครูผู้สอน

2.6 การจัดกิจกรรมการสอนให้ครบถ้วนตามหลักสูตร กำหนดให้ครูทุกคนต้องวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา โดยครูทุกคนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครบทุกกลุ่มสาระ

2.7 ความเพียงพอของอุปกรณ์ การใช้สื่อการสอน โรงเรียนจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอนจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากต้นสังกัด และขอรับสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นหรือมีผู้บริจาค โดยครูต้องทำแผนการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนล่วงหน้า และเน้นให้ครูผลิตอุปกรณ์และสื่อการสอนใช้เองภาคเรียนละ 10 ชิ้น

2.8 การใช้ห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้ โรงเรียนกำหนดตารางการใช้ห้องสมุด จัดทำข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อนุญาตให้ครูนำนักเรียนไปจัด กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้ตามตารางหรือตามแผนการสอน และต้องจัดทำรายงานผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ให้ผู้บริหารรับทราบ

3. ด้านนิเทศการสอน ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 การส่งเสริมให้มีการนิเทศการเรียนการสอน มีการจัดทำแผนนิเทศการสอน โดยผู้บริหารทำหน้าที่ในการนิเทศการสอนตามปฏิทินการนิเทศและรูปแบบการนิเทศการสอน ที่กำหนดในแผนนิเทศการสอน

3.2 การวางแผนการนิเทศให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียน ผู้บริหารและ ครูร่วมกันจัดทำแผนการนิเทศการสอน

3.3 การกำหนดและมอบหมายให้บุคลากรดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนกำหนด ให้ผู้บริหารทำหน้าที่นิเทศการสอนในโรงเรียนและโรงเรียนต้องรับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2

3.4 การดำเนินการตามแผนนิเทศภายในโรงเรียน มีการกำหนดปฏิทินการนิเทศ การสอน กำหนดรูปแบบวิธีการนิเทศการสอนให้ครูรับทราบ เพื่อเตรียมรับการนิเทศ พร้อมบันทึก ผลการนิเทศให้ครูได้ปรับปรุงการสอนและสรุปผลการนิเทศปลายปี เพื่อนำเป็นข้อมูลในการ ปรับปรุงแผนการนิเทศในปีต่อไป

3.5 การใช้เอกสารประกอบหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือ เอกสารประเมินผล ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปพ.) โรงเรียนแต่งตั้งครูเป็นคณะทำงานศึกษาและจัดทำ เอกสารประกอบหลักสูตรจัดหาคู่มือครู แผนการสอน ให้ครูได้นำไปปฏิบัติ

3.6 การส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติม มีการสำรวจความต้องการพัฒนา หรือ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมของครู และอนุญาตให้ครูมีโอกาสดำเนินการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือ เข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อหาความรู้เพิ่มเติมได้

3.7 การจัดกิจกรรมการสอนให้ครบถ้วนตามหลักสูตร โรงเรียนให้ครูจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระของหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้ใช้รูปแบบที่มีความหลากหลายเน้น การบูรณาการความรู้และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.8 การติดตาม แนะนำและช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารและ ศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่ในการติดตาม แนะนำและช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอน

4. ด้านการวัดผลประเมินผลเรียนการสอน ได้ดำเนินการดังนี้

4.1 การศึกษาระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มีหน้าที่ศึกษาและดำเนินการประเมินผลการเรียนของนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน

4.2 การสร้างเครื่องมือการวัดผลประเมินผล ครูทุกคนต้องสร้างเครื่องมือการวัดประเมินผลนักเรียนในชั้นเรียนและกลุ่มสาระที่สอน โดยให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน มีรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เน้นการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

4.3 การวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลประเมินผล กำหนดให้ครูต้องปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลประเมินผล ให้มีความเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน สามารถวัดผลประเมินผลได้ครบทุกกลุ่มสาระ

4.4 การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลประเมินผลเรียนอย่างเป็นระบบ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ทำหน้าที่ในการจัดทำระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษา มอบหมายให้ครูวิชาการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลประเมินผลเรียนให้กับครูที่สอนกลุ่มสาระต่าง ๆ และทุกชั้นเรียน

4.5 การวัดผล ประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง กำหนดให้ครูต้องดำเนินการวัดผลประเมินผล นักเรียนตามสภาพจริง โดยให้มีการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและต้องใช้วิธีการวัดผล ประเมินอย่างหลากหลายและต้องเป็นไปตามศักยภาพของนักเรียน

4.6 การวัดผลประเมินผลให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ ครูที่สอนแต่ละกลุ่มสาระ เป็นผู้วัดผลประเมินผลนักเรียน โดยวัดผลประเมินผลตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

4.7 การนำผลที่ได้จากการวัดผลประเมินผลไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู กำหนดให้ครูต้องนำผลที่ได้จากการวัดผล ประเมินผลไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนต่อไป

ปัญหา สาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานวิชาการ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต และการวิเคราะห์เอกสาร โดยครอบคลุมขอบข่ายหลักการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศ การสอนและด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน

ในการสัมภาษณ์ได้ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งใช้คำถามที่เตรียมไว้แล้ว ตามลำดับ และเป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ตาม วัตถุประสงค์ที่ผู้สัมภาษณ์กำหนดไว้ล่วงหน้า

การสังเกตผู้วิจัยได้ใช้แบบสังเกต เป็นเครื่องมือช่วยบันทึกข้อมูล บันทึกพฤติกรรม ของผู้ถูกสังเกตอย่างเป็นระบบ โดยใช้เกณฑ์แบบ 3A ผู้ให้ข้อมูลมีความตระหนัก (Awareness) เพียงใด มีการปฏิบัติดำเนินการ (Attempt) อย่างไร การดำเนินการมีผลสำเร็จเพียงใด (Achievement) มีความตระหนักในการทำการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญเพียงใด ผู้ถูกสังเกตดำเนินการ หรือปฏิบัติในการใช้แผนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ บรรลุเป้าหมายหรือเกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนดไว้และผลที่เกิดจากการพัฒนาต่าง ๆ เป็นอย่างไร บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย หรือไม่ ผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จระดับใด

การศึกษาวเคราะห์เอกสารได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนงาน โครงการ รายงาน ประจำปี บันทึกการประชุม ตารางปฏิบัติงาน คำสั่งโรงเรียน สถิติต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามลำดับ ดังนี้

ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการวิเคราะห์ เอกสารจากผู้บริหาร และครูในประเด็นดังต่อไปนี้

การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ไม่พบปัญหา เนื่องจากโรงเรียนดำเนินการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้ครบทุกกลุ่มสาระ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ปัญหาที่พบ ครุภัณฑ์หลักสูตรไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอน ยังไม่ครบทุกกลุ่มสาระ สาเหตุ เนื้อหาสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ในหลักสูตรมีมากเกินไปไม่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ครูไม่เพียงพอ ไม่ครบชั้นเรียนต้องรับ ภาระงานสอนหลายชั้นและหลายสาระการเรียนรู้

แนวทางแก้ไข โรงเรียนต้องปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีเนื้อหาสาระ ที่ตรงตามหลักสูตรแกนกลาง มีความสอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนและความต้องการ ของท้องถิ่นโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม วางแผนการจัดอัตรากำลังครู กำหนดมาตรการให้ครูเกิดความ ตระหนักเห็นความสำคัญและนำหลักสูตรไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

การบริหารจัดการหลักสูตร ปัญหาที่พบ การบริหารจัดการหลักสูตรยังไม่เป็นระบบ และขาดความต่อเนื่อง สาเหตุ ผู้บริหารและครูไม่ให้ความสำคัญด้านการบริหารจัดการการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ข้อจำกัดในเรื่องของอัตรากำลังครู ภาระงานสอนและงานอื่นมีมาก

แนวทางแก้ไข ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญด้านการบริหารจัดการใช้หลักสูตรและดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการบริหารการจัดการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

การนิเทศการใช้หลักสูตร ไม่พบปัญหา เนื่องจากมีการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ทั้งจากภายในโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2

การติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร ปัญหาที่พบ โรงเรียนขาดการติดตามประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษา สาเหตุ แผนงานการติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ที่ไม่ชัดเจนและไม่เป็นระบบ

แนวทางแก้ไข โรงเรียนต้องจัดทำแผนงานการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กำหนดปฏิทินการติดตาม ประเมินผลที่เป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

การปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร ปัญหาที่พบ หลักสูตรสถานศึกษายังไม่ได้ปรับปรุงและพัฒนา สาเหตุเนื่องมาจากโรงเรียนไม่ได้ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร ครูไม่ได้นำ หลักสูตร ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงไม่รู้ปัญหาข้อบกพร่องแท้จริงของหลักสูตรสถานศึกษา

แนวทางแก้ไข โรงเรียนต้องดำเนินการติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กำหนดมาตรการให้ครูนำหลักสูตรไปใช้อย่างจริงจังเมื่อพบปัญหามานำมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

การปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ระดับ A2 เอกสารที่วิเคราะห์ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี บันทึกการสอน โครงสร้างการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา คำสั่งมอบหมายงาน รายงานการประชุม ปัญหาที่พบ คือหลักสูตรสถานศึกษา ไม่สอดคล้องกับศักยภาพของโรงเรียน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมากเกินไป การปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่อง

แนวทางแก้ไข โรงเรียนต้องจัดทำแผนงานการติดตาม ประเมินการใช้หลักสูตร ดำเนินการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนด มาตรการให้ครูเกิดความตระหนัก ให้ความสำคัญและนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์ การสังเกตและการวิเคราะห์เอกสาร จากผู้บริหาร และครูในประเด็นดังต่อไปนี้

การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในชั้นเรียน ไม่พบปัญหา เนื่องจากครูส่วนใหญ่ สอนประจำชั้นและมีห้องเรียนประจำทำให้สามารถจัดบรรยากาศ สื่อ วัสดุอุปกรณ์เพื่อเตรียมความพร้อมในชั้นเรียนได้

การจัดทำแผนการสอนรายกลุ่มสาระ ปัญหาที่พบ ครูจัดทำแผนการสอนไม่ครบทุกกลุ่มสาระ สาเหตุ เนื่องจากครูมีภาระงานมาก ต้องสอนทุกกลุ่มสาระ ครูบางคนต้องสอนควบชั้นเรียนและต้องรับผิดชอบงานอื่นนอกจากงานด้านการสอน

แนวทางแก้ไข ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันวางแผนบริหารจัดการงานอื่น ลดภาระงาน และให้ครูได้จัดทำแผนการสอน โดยบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เข้าด้วยกันเป็นแผนการสอน ที่ทุกคนร่วมกันทำ สามารถนำไปใช้ได้โดยไม่ต้องเขียนแผนการสอนขึ้นใหม่

การใช้แผนการสอนของครู ปัญหาที่พบ ครูส่วนใหญ่ไม่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน สาเหตุ เนื่องจากครูต้องรับผิดชอบงานสอนทุกกลุ่มสาระ ต้องสอนควบชั้นเรียน และครูส่วนใหญ่ใช้แผนการสอนสำเร็จรูปที่ผลิตจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นแผนการสอนที่ครูไม่ได้คิดเอง มีกิจกรรมการเรียนการสอนมากไม่ตรงกับหลักสูตรสถานศึกษา

แนวทางแก้ไข โรงเรียนต้องวางแผนจัดอัตราจ้างครูเพื่อลดภาระงานอื่นที่ไม่เกี่ยวกับงานจัดการเรียนการสอน ครูต้องปรับปรุงแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของผู้เรียนเน้นบูรณาการทุกกลุ่มสาระ ผู้บริหารต้องนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดมาตรการ ให้ครูใช้แผนการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การปรับปรุงแผนการสอน ปัญหาที่พบ ครูส่วนใหญ่ไม่ปรับปรุง พัฒนาแผนการสอน สาเหตุ เนื่องจาก ครูไม่นำแผนการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดทำแผนการสอนเพื่อให้ส่งตามกำหนดเวลา

แนวทางแก้ไข ประชุมครูเพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาการปรับปรุงพัฒนาแผนการสอน โดยกำหนดระยะเวลาการนิเทศ วิธีการหรือรูปแบบการดำเนินงานด้านการใช้แผนการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนการสอน

การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดกิจกรรมการสอนให้ครบถ้วนตามหลักสูตร ปัญหาที่พบ ครูส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบถ้วนตามหลักสูตรสถานศึกษา สาเหตุ เนื่องจากหลักสูตร

สถานศึกษามีเนื้อหาสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมากเกินไป ครูมีภาระงานอื่นมากรวม ทั้งต้องสอนทุกกลุ่มสาระและสอนครบชั้นเรียน

แนวทางแก้ไข โรงเรียนปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยบูรณาการเนื้อหาของทุกกลุ่มสาระและออกแบบกิจกรรม การเรียนการสอนให้ครอบคลุมทุกสาระของหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งต้องลดภาระงานอื่น เพื่อให้ครูมีเวลากับงานสอนมากกว่างานอื่น

ความเพียงพอของอุปกรณ์ การใช้สื่อการสอน ปัญหาที่พบ อุปกรณ์และสื่อการสอน ไม่เพียงพอ ไม่ตรงเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษา สาเหตุ เนื่องจาก โรงเรียนไม่วางแผน การใช้สื่อการสอนที่เป็นระบบทำให้การจัดหา ผลิตสื่อการสอนไม่ตรงตามความต้องการ ครูไม่ผลิตสื่อการสอนตามแผนการสอนและขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อการสอน

แนวทางแก้ไข โรงเรียนต้องวางแผนการใช้สื่อการสอนล่วงหน้า จัดสรรงบประมาณ เพื่อจัดซื้อหรือผลิตสื่อการสอน เน้นให้ครูผลิตสื่อขึ้นใช้เอง ปรับปรุงสื่อที่มีอยู่ สามารถนำไปใช้ จัดการเรียนการสอนได้ทุกกลุ่มสาระและหลายช่วงชั้น

การใช้ห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้ ไม่พบหาเนื่องจากครูใช้ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ ในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนได้ใช้ห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้

การปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ระดับ A2 เอกสารที่วิเคราะห์ ได้แก่ แผนการสอน บันทึกผลหลังการสอน เอกสารประจำชั้นเรียน หลักฐานการใช้สื่อ การผลิตสื่อ หลักฐานการใช้ห้องสมุด แหล่งการเรียนรู้ และแฟ้มสะสมงาน ปัญหาที่พบ คือ ครูมีภาระงานมาก ต้องสอนประจำชั้นเรียนทุกกลุ่มสาระและสอนครบชั้นเรียน ทำให้ไม่สามารถจัดทำแผนการสอน รวมทั้งจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทุกกลุ่มสาระ

แนวทางแก้ไข โรงเรียนต้องวางแผนการจัดระบบงานเพื่อลดภาระงานอื่นให้ครูมีเวลา สำหรับเตรียมความพร้อม วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดทำแผนการสอนและ งานที่เกี่ยวข้องกับงานการสอนอย่างเต็มที่

ด้านกรณีทดสอบ จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการวิเคราะห์เอกสารจาก ผู้บริหาร และครูในประเด็นดังต่อไปนี้

การส่งเสริมให้มีการนิเทศการสอน ไม่พบปัญหาเนื่องจากโรงเรียนจัดการนิเทศการสอน อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารทำหน้าที่ในการนิเทศการสอนเป็นประจำทุกเดือน ครูนำผลการนิเทศไป พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การวางแผนการนิเทศการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียน ไม่พบปัญหา เนื่องจากแผนนิเทศการสอนมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียน โดยนำสภาพปัญหาความต้องการของโรงเรียนมาจัดทำแผนนิเทศการสอน

การกำหนดและมอบหมายให้บุคลากรดำเนินการนิเทศการสอน ไม่พบว่าเป็นปัญหา เนื่องจากผู้บริหารทำหน้าที่ในการนิเทศคนเดียว เพราะครูมีไม่ครบชั้นเรียนและมีภาระงานมาก

การดำเนินการตามแผนนิเทศการสอน ไม่พบปัญหา เนื่องจากกรนิเทศการสอนเป็นไปตามแผนที่กำหนด ครูนำผลการนิเทศการสอนมาสังเคราะห์ เพื่อปรับปรุง พัฒนางานการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

การใช้เอกสารประกอบหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู เอกสารประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปพ.) ปัญหาที่พบ ครูจัดทำแผนการสอนไม่ครบทุกกลุ่มสาระ และไม่บันทึกหลังการสอน การดำเนินการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรยังไม่สมบูรณ์ ขาดแผนคู่มือครู เอกสารและตำราสำหรับให้ครูศึกษาค้นคว้า สาเหตุ ครูต้องสอนควบชั้นเรียน สอนทุกกลุ่มสาระ ผู้บริหารและครูไม่เข้าใจกระบวนการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรและไม่ให้ความสำคัญในการจัดหาคู่มือครู เอกสาร ตำราสำหรับให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า

แนวทางแก้ไข โรงเรียนต้องปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและเอกสารประกอบหลักสูตรให้ถูกต้องตามระเบียบและสภาพของโรงเรียน เน้นให้ครูทำแผนการสอนและนำไปใช้จัดการสอนจริง พร้อมบันทึกผลหลังการสอนทุกครั้ง โรงเรียนต้องให้ความสำคัญในการจัดหา คู่มือครู เอกสารและตำราสำหรับให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า

การส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติม ไม่พบปัญหา เนื่องจากมีการส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมโดยให้ครูเข้ารับการศึกษ อบรม ประชุม สัมมนาอยู่เสมอ

การจัดกิจกรรมการสอนให้ครบถ้วนตามหลักสูตร ปัญหาที่พบ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่ครบถ้วนตามหลักสูตรสถานศึกษา สาเหตุ เนื่องจากครูไม่ศึกษาหลักสูตร ต้องรับผิดชอบงานสอนควบชั้นเรียน สอนทุกกลุ่มสาระและมีภาระงานอื่นมาก

แนวทางแก้ไข โรงเรียนต้องกำหนดมาตรการให้ครูศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจ ครูต้องร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบถ้วนตามหลักสูตร วางแผนอัตราค่าจ้าง เพื่อแก้ปัญหาครูที่มีภาระงานมาก

การติดตาม แนะนำและช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน ไม่พบปัญหา เนื่องจากผู้บริหารติดตาม แนะนำและช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

การปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ระดับ A2 เอกสารที่วิเคราะห์ ได้แก่ แผนนิเทศการสอน บันทึกการนิเทศการสอน หลักสูตรสถานศึกษา เอกสารประกอบหลักสูตร

เอกสารประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปพ.) ต่างๆ และคู่มือครู ปัญหาที่พบ คือ ครูจัดทำแผนการสอนไม่ครบทุกกลุ่มสาระและไม่บันทึกหลังการสอน การจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรยังไม่สมบูรณ์ ขาดแคลนคู่มือครู เอกสารให้ครูศึกษาค้นคว้า สาเหตุ บุคลากรต้องสอน ควบคุมชั้นเรียน สอนทุกกลุ่มสาระ ผู้บริหารและครูไม่เข้าใจกระบวนการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร

แนวทางแก้ไข ผู้บริหารและครูต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา ต้องร่วมกันวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครบตามหลักสูตรกำหนดมาตรการให้ครูจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรอย่างเป็นระบบ รวมทั้งวางแผนอัตราค่าจ้าง เพื่อแก้ปัญหาครูที่มีภาระงานมาก

ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการวิเคราะห์เอกสารจากผู้บริหารและครูในประเด็นดังต่อไปนี้

การศึกษาระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ไม่พบปัญหาเนื่องจาก ผู้บริหารและครูศึกษาระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เพราะต้องนำไป จัดทำระเบียบว่าด้วยการประเมินผล การเรียนของโรงเรียน

การสร้างเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล ปัญหาที่พบ เครื่องมือการวัดผล ประเมินผล ไม่ได้มาตรฐาน และไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่จัดการสอน สาเหตุ ครูขาดความรู้ในการสร้าง เครื่องมือวัดผลประเมินผล ขาดวัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร ตำรา คู่มือในการสร้างหรือการออกแบบ เครื่องมือวัดผล ประเมินผล

แนวทางแก้ไข ผู้บริหารและครูต้องให้ความสำคัญ โดยร่วมกันกำหนดรูปแบบ วิธีการ และมาตรการในการสร้างเครื่องมือวัดผล ประเมินผล ให้เป็นแนวทางเดียวกัน โรงเรียนต้องจัดหา วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณในการสร้างเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล

การวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล ปัญหาที่พบ ครูไม่วิเคราะห์ และไม่ปรับปรุง พัฒนาเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล สาเหตุ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจ เทคนิค กระบวนการในการวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือ

แนวทางแก้ไข โรงเรียนต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือ แต่งตั้งคณะทำงานวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือการวัดผล ประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบ ไม่พบปัญหา เนื่องจากเอกสารที่เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลการเรียนเป็นแบบที่โรงเรียนจัดทำให้เหมือนกัน ทุกกลุ่มสาระ จึงเป็นระบบและเป็นแนวทางเดียวกัน

การวัดผล ประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ไม่พบปัญหา เนื่องจากครูดำเนินการวัดผล ประเมินผล ผู้เรียนตามสภาพจริง

การวัดผล ประเมินผลให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ ปัญหาที่พบ การวัดผล ประเมินผล ยังไม่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ สาเหตุ จัดการเรียนการสอน ไม่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้วิธี การวัดผล ประเมินผลยังไม่หลากหลาย

แนวทางแก้ไข ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันวางแผน กำหนดมาตรการดำเนินการเกี่ยวกับการ วัดผล ประเมินผลที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้

การนำผลที่ได้จากการวัดผล ประเมินผลไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ของครู ปัญหาที่พบ ครูไม่นำผลที่ได้จากการวัดผล ประเมินผลไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียน การสอน สาเหตุ เนื่องจากครูไม่ให้ความสำคัญและไม่เข้าใจกระบวนการวิเคราะห์ผล การวัดผล ประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

แนวทางแก้ไข ผู้บริหารและครูต้องให้ความสำคัญตลอดจนต้องดำเนินการอย่างเป็น ระบบและต่อเนื่องเกี่ยวกับการนำผลที่ได้จากการวัดผล ประเมินผลไปปรับปรุงและพัฒนา การจัดการเรียนการสอนของครู

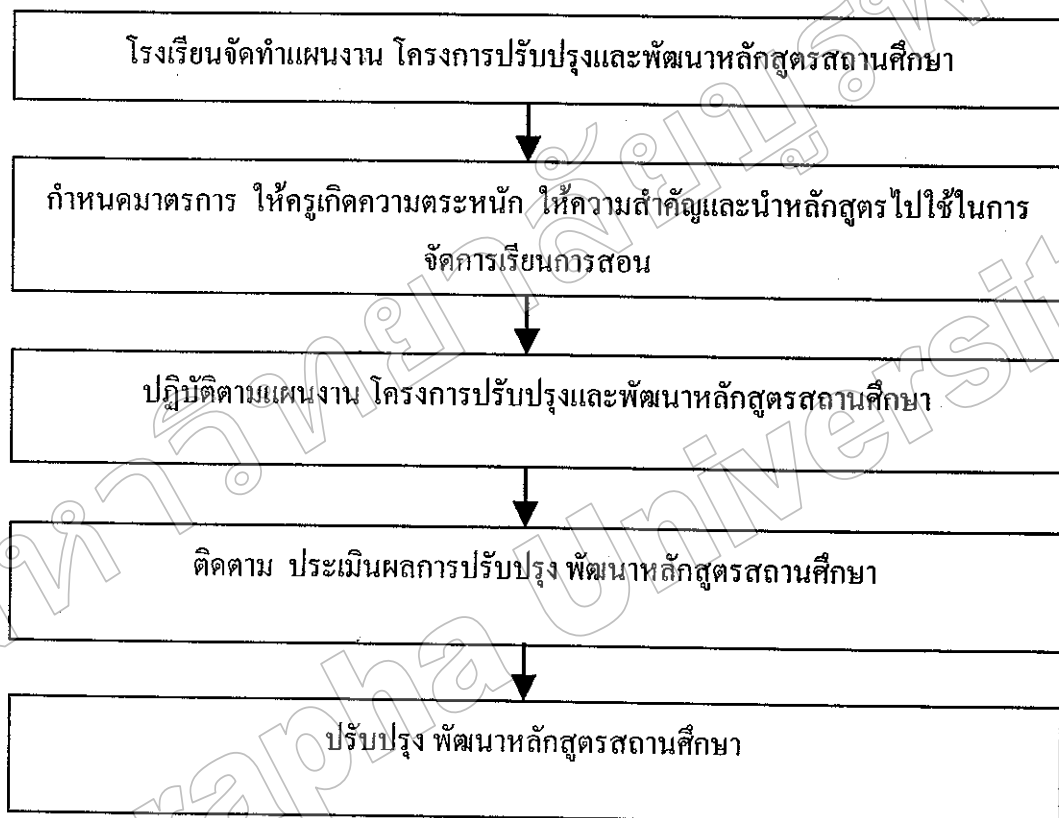
การปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ระดับ A2 เอกสารที่วิเคราะห์ ได้แก่ ระเบียบการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา เอกสารหลักฐานการวัดผล ประเมินผล นักเรียน เครื่องมือวัดผล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกต ใบงาน ผลงานนักเรียน แฟ้มสะสมงาน ปัญหาที่พบ ผู้บริหารและครูยังไม่ให้ความสำคัญ ไม่มีเวลาในการดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอน รวมทั้งจำนวนครูมีน้อยจึงต้องรับภาระงานด้านอื่นด้วย

แนวทางแก้ไข ผู้บริหารและครูต้องให้ความสำคัญในเรื่องการวัดผลประเมินผลการศึกษา ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง วางแผนการบริหารงาน จัดอัตรากำลังลดภาระงานอื่น ให้ครูทำงานด้านการสอนและการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนมากขึ้น

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโนนผาสุก

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโนนผาสุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 2 ตามขอบข่ายหลักการบริหารงานวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการสอนและ ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน จากการศึกษาปัญหาโดยการสัมภาษณ์ สังเกตและ วิเคราะห์เอกสารจากผู้บริหาร และครูผู้สอนได้พบปัญหาของแต่ละด้าน ผู้วิจัยจึงนำเสนอ วิธีแก้ปัญหาดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาที่พบ คือ ครุภัณฑ์หลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนยังไม่ครบทุกกลุ่มสาระ การบริหารจัดการหลักสูตรยังไม่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่อง โรงเรียนขาดการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษายังไม่ได้ปรับปรุงและพัฒนา จึงขอเสนอรูปแบบแนวทางในการพัฒนา ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ดังภาพที่ 3

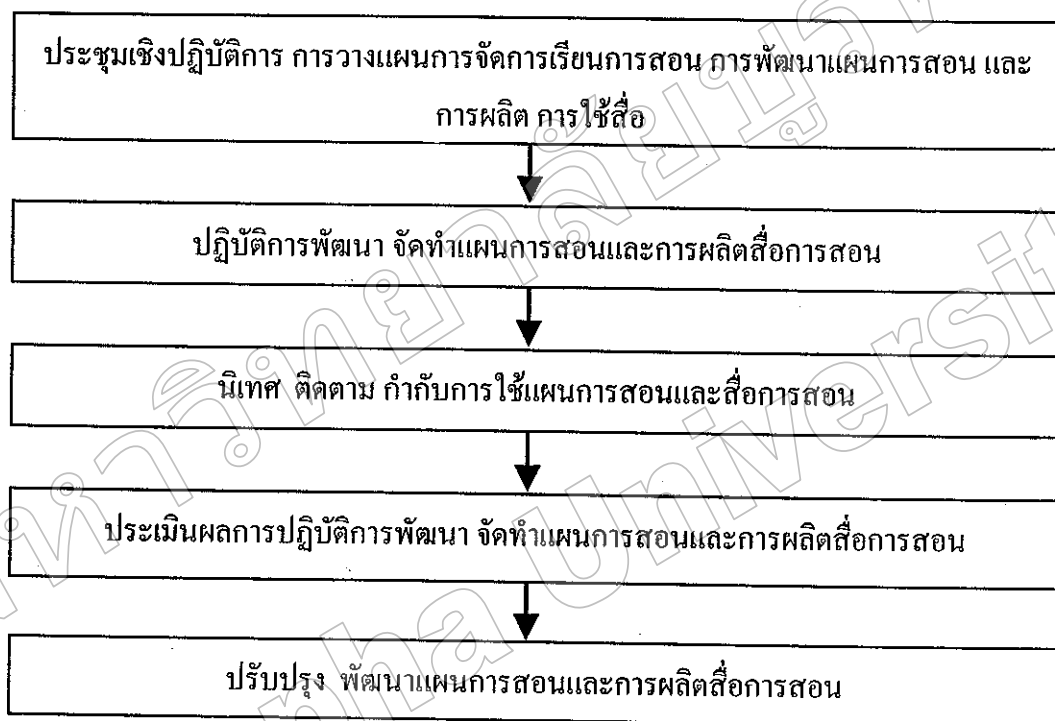

ภาพที่ 3 แนวทางในการพัฒนาด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

จากภาพที่ 3 แนวทางในการพัฒนาด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีการดำเนินการตามลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนจัดทำแผนงาน โครงการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. กำหนดมาตรการ ให้ครูเกิดความตระหนัก ให้ความสำคัญและนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. ปฏิบัติตามแผนงาน โครงการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
4. ติดตาม ประเมินผลการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
5. ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาที่พบ คือ ครูจัดทำแผนการสอนไม่ครบทุกกลุ่มสาระ ไม่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน ไม่ปรับปรุง พัฒนาแผนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ครบถ้วนตามหลักสูตรสถานศึกษา อุปกรณ์และสื่อการสอนไม่เพียงพอ ไม่ตรงเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษา จึงขอเสนอรูปแบบแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับขั้น ดังภาพที่ 4

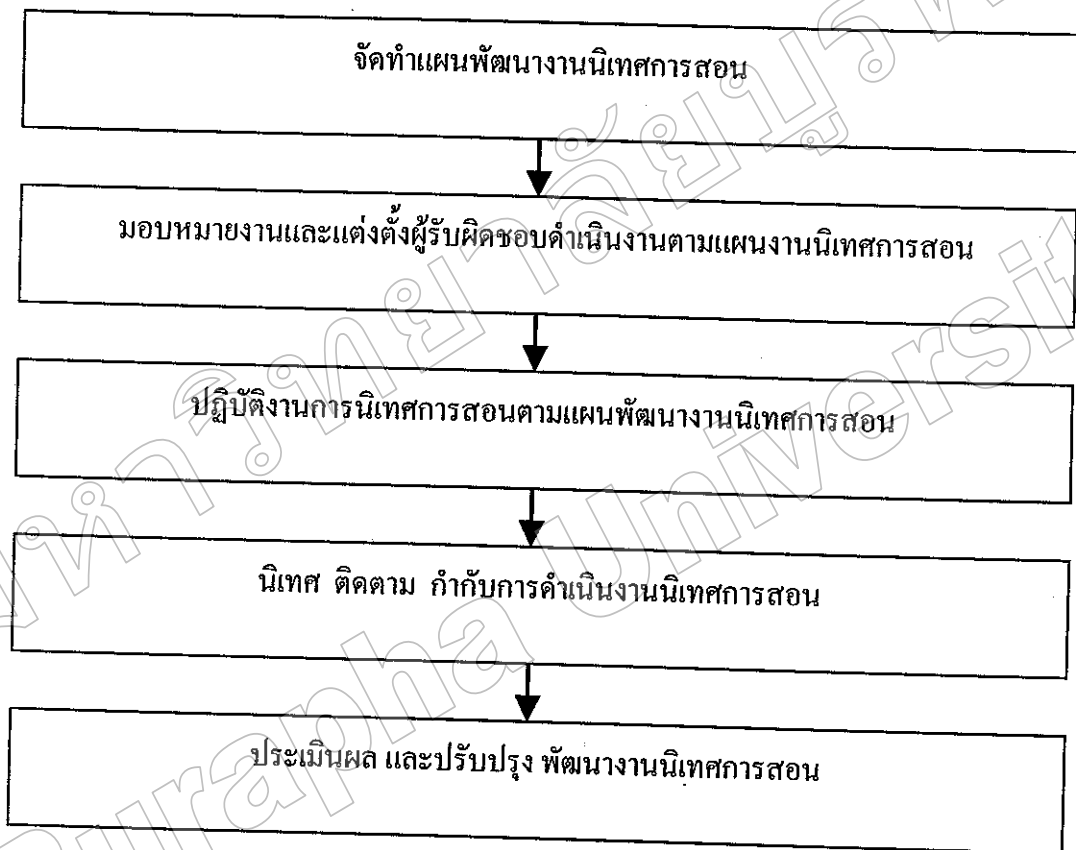

ภาพที่ 4 แนวทางในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน

จากภาพที่ 4 แนวทางในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน มีการดำเนินการตามลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

1. ประชุมเชิงปฏิบัติการ การวางแผนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาแผนการสอน และการผลิต การใช้สื่อ
2. ปฏิบัติการพัฒนา จัดทำแผนการสอนและการผลิตสื่อการสอน
3. นิเทศ ติดตาม กำกับการใช้แผนการสอนและสื่อการสอน
4. ประเมินผลการปฏิบัติการพัฒนา จัดทำแผนการสอนและการผลิตสื่อการสอน
5. ปรับปรุง พัฒนาแผนการสอนและการผลิตสื่อการสอน

3. ด้านการนิเทศการสอน ปัญหาที่พบ คือ ครูจัดทำแผนการสอนไม่ครบทุกกลุ่มสาระ และไม่บันทึกหลังการสอน การดำเนินการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรยังไม่สมบูรณ์ขาดแคลน คู่มือครู เอกสารและตำราสำหรับให้ครูศึกษาค้นคว้า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ครบถ้วน ตามหลักสูตรสถานศึกษา จึงขอเสนอรูปแบบแนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอน ตามลำดับขั้น ดังภาพที่ 5

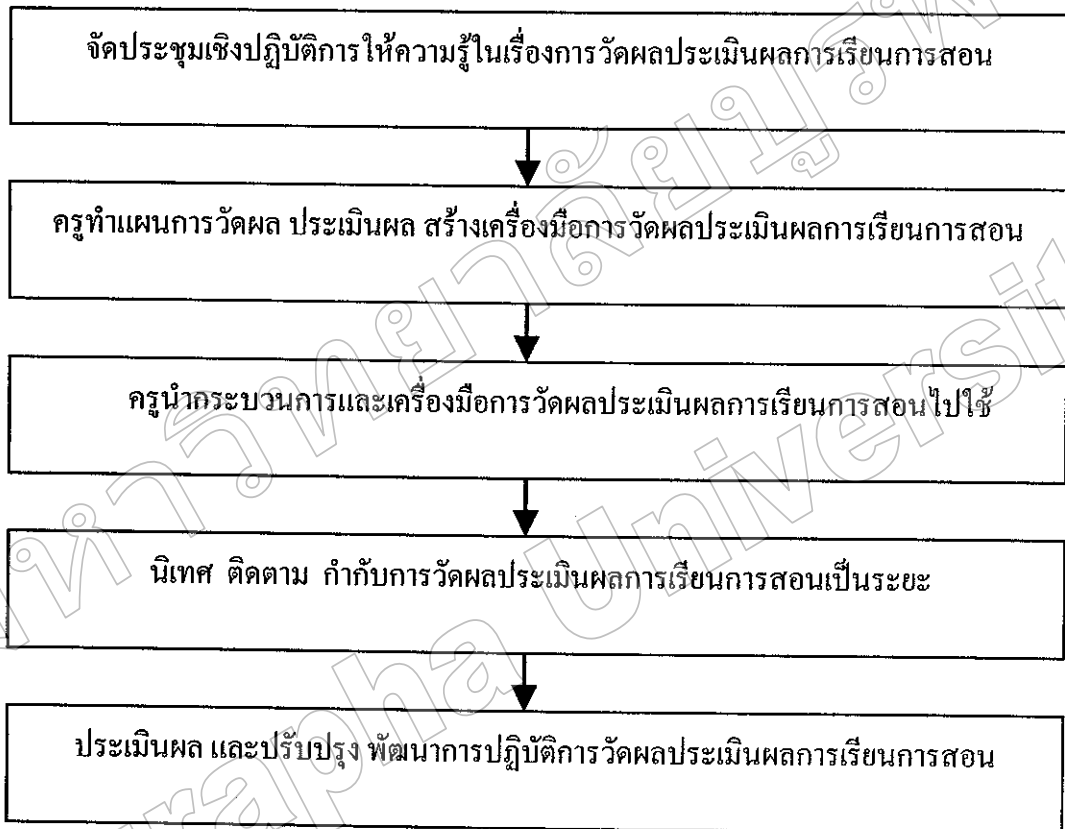

ภาพที่ 5 แนวทางในการพัฒนาการนิเทศการสอน

จากภาพที่ 5 แนวทางในการพัฒนาการนิเทศการสอน มีการดำเนินการตามลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

1. จัดทำแผนพัฒนางานนิเทศการสอน
2. มอบหมายงานและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามแผนงานนิเทศการสอน
3. ปฏิบัติงานการนิเทศการสอนตามแผนพัฒนางานนิเทศการสอน
4. นิเทศ ติดตาม กำกับการดำเนินงานนิเทศการสอน
5. ประเมินผล และปรับปรุง พัฒนางานนิเทศการสอน

4. ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ปัญหาที่พบ คือ เครื่องมือการวัดผล ประเมินผลไม่ได้มาตรฐานและไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่จัดการสอน การวัดผลประเมินผล ไม่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ ครูไม่นำผลที่ได้จากการวัดผลประเมินผลไปปรับปรุงและพัฒนาการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงขอเสนอรูปแบบแนวทางการพัฒนาการวัดผลประเมินผลการเรียน การสอน ตามลำดับขั้น ดังนี้

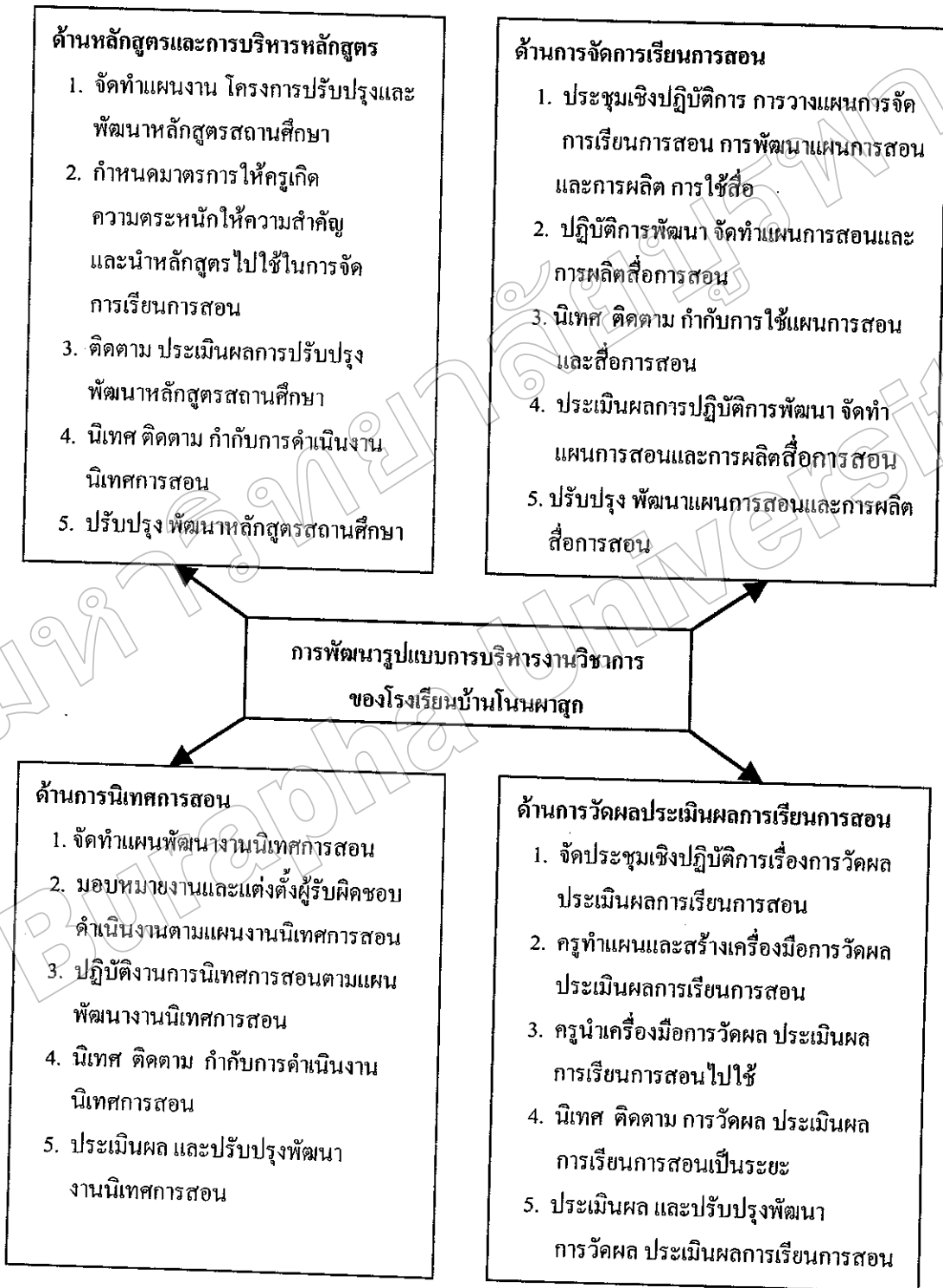

ภาพที่ 6 แนวทางในการพัฒนาการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอน

จากภาพที่ 6 แนวทางในการพัฒนาการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอน ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ในเรื่องการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอน
2. ครูทำแผนการวัดผล ประเมินผล สร้างเครื่องมือการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอน
3. ครูนำกระบวนการและเครื่องมือการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอนไปใช้
4. นิเทศ ติดตาม กำกับการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอนเป็นระยะ
5. ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอน

สรุปการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโนนผาสุก ในรูปแบบ
โมเดล ใน 4 ด้าน ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 สรุปการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโนนผาสุก